WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)
z dnia 15 grudnia 2005 r. *

W sprawie C-344/03

mającej za przedmiot skargę o stwierdzenie, na podstawie art. 226 WE, uchybienia zobowiązaniom Państwa Członkowskiego, wniesioną w dniu 1 sierpnia 2003 r.,

Komisja Wspólnot Europejskich, reprezentowana przez G. Valera Jordanę i P. Aalta, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona skarżąca,

przeciwko

Republice Finlandii, reprezentowanej przez T. Pynnę, działającą w charakterze pełnomocnika, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana,

* Język postępowania: fiński.

TRYBUNAŁ (druga izba)

w składzie: C.W.A. Timmermans, prezes izby, C. Gulmann (sprawozdawca), R. Schintgen, G. Arestis i J. Klučka, sędziowie,

rzecznik generalny: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
sekretarz: K. Sztranc, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 22 września 2005 r.,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 Komisja Wspólnot Europejskich wnosi w skardze do Trybunału o stwierdzenie, że nie stosując odstępstwa przewidzianego w art. 9 ust. 1 dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 103, str. 1), zmienionej aktem dotyczącym warunków przystąpienia Republiki Austrii, Republiki Finlandii i Królestwa Szwecji oraz dostosowania traktatów ustanawiających Unię Europejską (Dz.U. 1994, C 241, str. 21, i Dz.U. 1995, L 1, str. 1, zwanej dalej

„dyrektywą") zgodnie z kryteriami ustalonymi przez ten przepis i nie dostarczając dowodu, że w ramach wiosennego odstrzału ptactwa wodnego w Finlandii kontynentalnej i w prowincji Åland spełnione zostały wymienione w tym przepisie warunki zezwolenia na takie odstępstwo, w szczególności zastosowania kryteriów dotyczących braku „innego zadowalającego rozwiązania" oraz „małych ilości", w odniesieniu do następujących gatunków: edredon (*Somateria mollissima*), gągoł (Bucephala clangula), szlachar (*Mergus serrator*), tracz nurogęś (*Mergus merganser*), uhla (*Melanitta fusca*) i czernica (*Aythya fuligula*), Republika Finlandii uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążą na mocy tej dyrektywy.

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

2 Artykuł 7 dyrektywy stanowi:

„1. Z uwagi na ich poziom populacji, rozmieszczenie geograficzne oraz wskaźnik reprodukcji w całej Wspólnocie można polować na gatunki wymienione w załączniku II na mocy ustawodawstwa krajowego. Państwa Członkowskie zapewniają, aby polowanie na te gatunki nie zagrażało wysiłkom podejmowanym w celu ich ochrony na obszarze ich występowania.

2. Można polować w morskim i lądowym obszarze geograficznym, do którego niniejsza dyrektywa ma zastosowanie, na gatunki określone w załączniku II część 1.

3. Na gatunki określone w załączniku II część 2 można polować jedynie w Państwach Członkowskich, w przypadku których są one wymienione.

4. Państwa Członkowskie zapewniają, aby praktyka łowiecka, w tym sokolnictwo, o ile jest ono praktykowane, prowadzona zgodnie z obowiązującymi środkami [przepisami] krajowymi, była zgodna z zasadami racjonalnego wykorzystywania i ekologicznie zrównoważonej kontroli gatunków danego ptactwa oraz aby ta praktyka była zgodna, gdy chodzi o populację tych gatunków, w szczególności gatunków wędrownych, ze środkami wynikającymi z art. 2. Państwa Członkowskie sprawdzają [zapewniają] w szczególności, czy [by] na gatunki, do których stosuje się prawo łowieckie, nie są [były] organizowane polowania w okresie wychowu młodych [gniazdowania] ani w czasie trwania poszczególnych faz reprodukcji. W przypadku gatunków wędrownych sprawdzają [zapewniają] one w szczególności, czy [by] na gatunki, do których mają zastosowanie przepisy łowieckie, nie są [były] organizowane polowania w okresie ich reprodukcji lub ich powrotu do swoich miejsc wylęgu. Państwa Członkowskie przekazują Komisji wszelkie stosowne informacje na temat praktycznego stosowania swoich przepisów łowieckich".

3 Artykuł 9 ust. 1 dyrektywy stanowi:

„1. Państwa Członkowskie mogą odstąpić od przepisów art. 5, 6, 7 i 8, jeśli nie ma innego zadowalającego rozwiązania, z następujących przyczyn:

[...]

c) w celu zezwolenia, przy zachowaniu ściśle nadzorowanych warunków oraz na zasadach selektywnych, na chwytanie, przetrzymywanie lub inne legalne [racjonalne] wykorzystywanie niektórych ptaków w małych ilościach".

4 Zgodnie z art. 16 ust. 1 dyrektywy do celów zmian koniecznych do dostosowania do postępu naukowo-technicznego pewnych części tej dyrektywy zostaje ustanowiony komitet do spraw dostosowania do postępu naukowo-technicznego, składający się z przedstawicieli Państw Członkowskich, któremu przewodniczy przedstawiciel Komisji. Komitet ORNIS jest komitetem do spraw dostosowania dyrektywy do postępu naukowo-technicznego, ustanowionym zgodnie z jej art. 16.

5 Załącznik II do dyrektywy wymienia między innymi edredona, gągoła, szlachara, tracza nurogęś, uhlę, czernicę i lodówkę (*Clangula hyemalis*).

Uregulowania krajowe

Odnośnie do Finlandii kontynentalnej

6 Artykuł 24 dekretu nr 666 z dnia 12 lipca 1993 r. o polowaniach, zmienionego dekretem nr 869 z dnia 27 listopada 1998 r. (zwanego dalej „dekretem o polowaniach") ustanawia zwykłe okresy ochronne w sposób następujący:

„Zwykłe okresy ochronnne

Zwierzyna łowna jest chroniona w sposób następujący:

[...]

13) [...] gągoł, [...] edredon samica i młode wyklute w ciągu roku: od 1 stycznia do 20 sierpnia godz. 12;

14) edredon samiec od 1 stycznia do 31 maja;

15) lodówka, szlachar i tracz nurogęś od 1 stycznia do 31 sierpnia".

7 Artykuł 29 dekretu o polowaniach przewiduje następujące odstępstwa od tych okresów:

„Odstrzał wiosenny pewnych gatunków ptactwa wodnego:

W braku innego zadowalającego rozwiązania i pod warunkiem że odstrzał nie naraża utrzymania odpowiedniego poziomu ochrony, zezwala się osobom posiadającym stałe miejsce zamieszkania w gminach przybrzeżnych na obszarze terenów łowieckich prowincji Uusimaa, Varsinais-Suomi i Satakunta, niezależnie od zwykłych okresów ochronnych przewidzianych w art. 24 akapit pierwszy, na odstrzał małej liczby lodówek, gągołów i traczy nurogęsi w okresie od 10 kwietnia do 21 maja".

8 W latach 1998–2001 ministerstwo rolnictwa i leśnictwa, stosując dekret o polowaniach, regularnie zatwierdzało wydawanie zezwoleń na wiosenny odstrzał w odniesieniu do wszystkich wspomnianych gatunków lub niektórych z nich.

Odnośnie do Wysp Alandzkich

9 Artykuł 20 akapit pierwszy i drugi ustawy prowincji Åland nr 31 z dnia 5 lipca 1985 r. o polowaniach w prowincji Åland (Jaktlag för landskapet Åland 5.7.1985/31), zmienionej ustawami prowincjonalnymi nr 68/1995 i 46/1999 (zwanej dalej „ustawą prowincjonalną nr 31"), stanowi:

„Władze prowincji Åland mogą, po przeprowadzeniu konsultacji z organizacjami łowieckimi, przyjąć w drodze dekretu prowincjonalnego przepisy ustalające, na które gatunki zwierząt łownych można polować, w jakim okresie roku może być prowadzone polowanie na dane gatunki i na jakim obszarze polowanie jest dozwolone oraz warunki polowania na dany gatunek. Z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w akapicie drugim i trzecim zakazuje się polowania na te gatunki ptaków w okresie ich powrotu do miejsc wylęgu, reprodukcji oraz wychowu młodych.

Jeśli nie ma innego zadowalającego rozwiązania, władze prowincji Åland mogą wydać zezwolenie na odstrzał, w małych ilościach przez pewien okres w terminie od 15 marca do 25 maja, edredona, uhli, czernicy, gągoła, szlachara, tracza nurogęsi, lodówki i słonki [...]".

10 W prowincji Åland w okresie od 1 września do 31 grudnia dozwolony jest odstrzał następujących gatunków: czernica, gągoł, lodówka, tracz nurogęś, szlachar i słonka.

11 W latach 1998–2001 władze prowincji Åland wydawały zezwolenia na wiosenny odstrzał wszystkich gatunków wymienionych w art. 20 akapit drugi ustawy prowincjonalnej nr 31 lub niektórych z nich.

Okoliczności powstania sporu i postępowanie poprzedzające wniesienie skargi

12 Po otrzymaniu w latach 1995 i 1996 skarg dotyczących wiosennego odstrzału ptaków w Finlandii Komisja skierowała w dniu 19 lutego 1998 r. do Republiki Finlandii wezwanie, w którym stwierdziła, że to Państwo Członkowskie zezwalało z naruszeniem art. 7 ust. 4 dyrektywy na wiosenny odstrzał pewnych gatunków dzikiego ptactwa wodnego, o których mowa w załączniku II część 2 tej dyrektywy, w okresie ich wylęgu, zarówno w Finlandii kontynentalnej, jak i na Wyspach Alandzkich. Jej zdaniem warunki zastosowania odstępstwa przewidzianego w art. 9 ust. 1 lit. c) tej dyrektywy nie zostały spełnione. W wezwaniu tym Komisja wskazała w szczególności, że nie zostały spełnione kryteria dotyczące braku „innego zadowalającego rozwiązania" i „małych ilości".

13 Ponieważ odpowiedź na wspomniane wezwanie nie satysfakcjonowała Komisji, skierowała ona w dniu 28 kwietnia 1999 r. do Republiki Finlandii uzasadnioną opinię, w której zasadniczo powtórzyła zarzuty podniesione w wezwaniu i zwróciła się do tego Państwa Członkowskiego o podjęcie działań niezbędnych do zastosowania się do tej opinii w terminie dwóch miesięcy od jej notyfikacji.

14 Rząd fiński odpowiedział na uzasadnioną opinię pismami z dnia 21 czerwca 1999 r. i 30 marca 2001 r.

15 Po przeanalizowaniu odpowiedzi władz fińskich Komisja wydała w dniu 25 lipca 2001 r. uzupełniającą uzasadnioną opinię, w której potwierdziła swoje wcześniejsze stanowisko.

16 Ponieważ w odpowiedzi na uzupełniającą uzasadnioną opinię Republika Finlandii poinformowała, że jej zdaniem warunki konieczne do zastosowania odstępstwa przewidzianego w art. 9 ust. 1 lit. c) dyrektywy zastały spełnione, Komisją podjęła decyzję o wniesieniu skargi w niniejszej sprawie.

W przedmiocie skargi

17 Komisja, jakkolwiek przyznając, że wiosenny odstrzał o przeznaczeniu rekreacyjnym może być uważany za „racjonalne wykorzystywanie" w rozumieniu art. 9 ust. 1 lit. c) dyrektywy, utrzymuje, że w niniejszym przypadku taki rodzaj polowania nie spełnia ani warunku polegającego na braku innego zadowalającego rozwiązania, ani warunku odstrzału ptaków w małej ilości.

W przedmiocie braku innego zadowalającego rozwiązania

Argumentacja stron

18 Zdaniem Komisji, jeżeli chodzi o gatunki ptaków, których dotyczy niniejsza sprawa, istnieją inne zadowalające rozwiązania niż odstrzał wiosenny, zarówno w Finlandii kontynentalnej, jak i na Wyspach Alandzkich. Powołując się na przekazane przez

Republikę Finlandii studium, Komisja podnosi, że wszystkie lub prawie wszystkie gatunki, na które można polować wiosną, występują generalnie na obszarze, na którym prowadzony jest odstrzał wiosenny, także jesienią. A zatem wiosenny odstrzał edredona, gągoła, tracza nurogęsi i czernicy nie może być uzasadniony faktem, że gatunki te nie występują na wspomnianych obszarach jesienią.

19 Komisja przyznaje natomiast, że nie można przyjąć racjonalnie, iż odstrzał lodówki jesienią jest możliwy w tych samych regionach, w których prowadzi się odstrzał wiosenny.

20 Jeżeli chodzi o szlachara i uhlę, polowanie na te ptaki jesienią może być w pewnym stopniu utrudnione.

21 W każdym razie w odniesieniu do trzech gatunków wspomnianych w pkt 19 i 20 niniejszego wyroku Komisja uważa, że ich odstrzał jesienią, nawet w ilościach mniejszych niż wiosną, podobnie jak „polowanie na inne gatunki ptactwa wodnego występujące jesienią", stanowi inne zadowalające rozwiązanie, które może zastąpić odstrzał wiosenny. Te trzy gatunki nie są bowiem wykorzystywane do jakiegoś szczególnego celu, który uniemożliwiałby zastąpienie ich przez inny gatunek zwierzyny łownej na tym samym obszarze. W szczególności lodówka może zostać zastąpiona przez kaczkę krzyżówkę, cyraneczkę i świstuna. Pomocniczo Komisja stwierdza, że zezwolenie na wiosenny odstrzał ptactwa wodnego, które nie występuje jesienią, powinno być możliwe, o ile spełnione zostaną pozostałe warunki przewidziane w art. 9 ust. 1 lit. c) dyrektywy.

22 Rząd fiński utrzymuje, że nie ma innego zadowalającego rozwiązania zastępującego odstrzał wiosenny w formie, w jakiej jest on praktykowany obecnie w Finlandii. W tym względzie wskazuje w odniesieniu do każdego gatunku, którego dotyczy skarga o stwierdzenie uchybienia, powody, dla których nie można przyjąć takiego rozwiązania.

23 Rząd ten zaznacza, że odnośnie do Finlandii kontynentalnej odstrzał wiosenny obejmował od wiosny 2000 r. w rzeczywistości jedynie lodówkę, edredona i tracza nurogęś. Jeżeli chodzi o Wyspy Alandzkie, można było tam polować wiosną na wszystkie gatunki wymienione w pkt 5 niniejszego wyroku.

24 W odniesieniu do edredona rząd fiński wskazuje na to, że właściwe władze uznały na podstawie posiadanych informacji, iż wiosenny odstrzał tego gatunku jest niezbędny na pewnych obszarach geograficznych, ponieważ jego okazy nie występują na nich jesienią w ilościach wystarczających do odstrzału. Osobniki tego gatunku występujące jesienią na wspomnianych obszarach to osobniki żeńskie bądź młode, które wykluły się w ciągu roku. Poza tym jest to gatunek gniazdujący na terytorium fińskim, na rzecz którego myśliwi w celu poprawy warunków gniazdowania wybijają małe drapieżniki występujące na danych obszarach.

25 W odniesieniu do gągoła i czernicy polowanie na te gatunki nie jest możliwe jesienią ze względu na fakt, że ptaki pozostają wówczas w większych grupach zasadniczo w odległości większej niż 50 m od brzegu. Zasięg karabinów myśliwskich używanych do polowań na ptaki wynosi natomiast maksymalnie 35 m, a ze względów bezpieczeństwa użycie strzelby jest zakazane. Poza tym gągoł jest gatunkiem gniazdującym w dziuplach i potrzebuje skrzynek lęgowych instalowanych przez

ludzi. W praktyce większość z nich zakładana jest przez myśliwych. Łowiectwo ma zatem znaczenie dla reprodukcji tych ptaków.

26 Jeżeli chodzi o wiosenny odstrzał tracza nurogęsi, znajduje on swoje uzasadnienie głównie w konieczności zapewnienia zakładania przez człowieka, w szczególności przez myśliwych, skrzynek lęgowych niezbędnych dla reprodukcji tego gatunku.

27 W odniesieniu do lodówki, uhli i szlachara rząd fiński podnosi, że odstrzał tych gatunków nie jest możliwy jesienią, ponieważ w tej porze roku nie występują one w ilościach wystarczających do odstrzału na obszarach geograficznych, na których możliwy jest odstrzał wiosenny.

28 W końcu rząd fiński odrzuca argument Komisji, zgodnie z którym nie jest spełnione kryterium braku innego zadowalającego rozwiązania, ponieważ wiosenny odstrzał danego gatunku ptactwa wodnego można zastąpić w odpowiedni sposób poprzez odstrzał innego gatunku jesienią. W tym względzie rząd ten zaznacza, że argumentacja Komisji jest niezgodna z podstawowymi zasadami dyrektywy, która traktuje każdy gatunek indywidualnie i której celem jest też ochrona poszczególnych gatunków ptactwa. Ponadto nie można żądać, aby odstrzał jednego gatunku zastąpił odstrzał innego gatunku, nie badając, w jaki sposób zwiększenie odstrzału pierwszego gatunku wpłynie na poziom jego ochrony.

Ocena Trybunału

29 Zgodnie z art. 7 ust. 1 dyrektywy na gatunki wymienione w jej załączniku II można polować na mocy ustawodawstwa krajowego. Ustęp 4 tego artykułu przewiduje

jednak, że Państwa Członkowskie czuwają przede wszystkim nad tym, aby na gatunki, do których stosuje się prawo łowieckie, nie polowano w okresie wychowu młodych ani w czasie trwania poszczególnych faz reprodukcji i wychowu.

30 W tym przypadku gatunki, których dotyczy niniejsza sprawa, wymienione w pkt 5 niniejszego wyroku, podlegają obu przepisom, o których mowa w poprzednim punkcie. Bezsporne jest, że obowiązujące w Finlandii okresy polowań wiosennych odpowiadają okresom wychowu młodych wspomnianych gatunków. Tym samym na mocy art. 7 ust. 4 dyrektywy nie można polować na nie we wskazanych okresach.

31 Niemniej przy zachowaniu warunków wymienionych w art. 9 ust. 1 lit. c) przepis ten dopuszcza możliwość wydania zezwolenia na polowanie na gatunki wymienione w załączniku II w okresach wskazanych w art. 7 ust. 4 dyrektywy, a zatem w okresie wychowu młodych i w czasie trwania poszczególnych faz reprodukcji (zob. podobnie wyrok z dnia 16 października 2003 r. w sprawie C-182/02 Ligue pour la protection des oiseaux i in., Rec. str. I-12105, pkt 9–11, oraz z dnia 9 czerwca 2005 r. w sprawie C-135/04 Komisja przeciwko Hiszpanii, Zb.Orz. str. I-5261, pkt 17).

32 Jednym z warunków, które winny zostać spełnione, aby możliwe było wydanie zezwolenia na takie polowanie w trybie art. 9 ust. 1 lit. c) dyrektywy, jest brak innego zadowalającego rozwiązania (zob. ww. wyroki w sprawie Ligue pour la protection des oiseaux i in., pkt 15, oraz w sprawie Komisja przeciwko Hiszpanii, pkt 19).

33 Warunku tego nie można zaś uznać za spełniony, w sytuacji gdy okres polowania ustalony w drodze wyjątku zbiega się bez potrzeby z okresami objętymi przez dyrektywę szczególną ochroną. Potrzeba taka nie zachodzi w szczególności wówczas, gdy jedynym celem zezwolenia na polowanie w drodze wyjątku jest przedłużenie okresów polowania na niektóre gatunki ptaków na terenach, na których występują one w okresach polowań ustalonych zgodnie z art. 7 dyrektywy (zob. ww. wyroki w sprawie Ligue pour la protection des oiseaux i in., pkt 16, oraz w sprawie Komisja przeciwko Hiszpanii, pkt 19).

34 Jeżeli chodzi o wiosenny odstrzał siedmiu gatunków ptaków wymienionych w pkt 5 niniejszego wyroku, należy stwierdzić przede wszystkim, że w chwili upływu terminu wyznaczonego w uzupełniającej uzasadnionej opinii w Finlandii kontynentalnej można było polować, jak wynika z akt sprawy i informacji przekazanych przez rząd fiński, jedynie na lodówkę, edredona i tracza nurogęś. Na wszystkie siedem gatunków można było natomiast polować na Wyspach Alandzkich. Wynika z tego, że wiosną można było polować zarówno w Finlandii kontynentalnej, jak i na Wyspach Alandzkich jedynie na lodówkę, edredona i tracza nurogęś.

35 W odniesieniu do edredona należy zaznaczyć, że ze studium ornitologicznego przeprowadzonego przez Riista ja kalatalouden tutkimuslaitos (instytut badań nad zwierzyną łowną i rybami), do którego odwołują się strony (zwanego dalej „studium"), wynika, iż znaczna liczba osobników tego gatunku występuje na obszarach polowań wiosennych od początku jesieni. Jeżeli chodzi o stwierdzenie rządu fińskiego, że osobniki tego gatunku obecne jesienią na wspomnianych obszarach to osobniki żeńskie lub młode, które wykluły się w ciągu roku, nie jest ono — co zresztą rząd ten przyznaje — poparte żadnym dowodem. W końcu nawet jeżeli myśliwi prowadzą działania użyteczne dla zachowania środowiska naturalnego, polując wiosną na małe drapieżniki, aby wychów młodych edredona dał lepsze wyniki, nie jest prawdą, że działanie takie może być realizowane wyłącznie pod warunkiem zezwolenia na odstrzał edredona wiosną.

36 W konsekwencji nie można uznać, że wykazano, iż wiosenny odstrzał edredona, możliwy na zasadzie odstępstwa, spełnia warunek dotyczący braku innego zadowalającego rozwiązania, o którym mowa w art. 9 ust. 1 lit. c) dyrektywy.

37 W odniesieniu do gągoła i czernicy nie zostało zaprzeczone, że gatunki te występują jesienią w pewnych ilościach na obszarach odstrzału wiosennego. Poza tym ze studium wynika, że 36–37% osobników tych gatunków obecnych jesienią na wspomnianych obszarach przebywa w odległości od brzegu mniejszej niż 50 m. Ponadto w studium tym zaznaczono, że podany w ten sposób odsetek ptaków wynika z obliczeń prowadzonych z pływającej łodzi i odpowiadających sytuacji w danym momencie czasu. Polowanie natomiast jest działaniem rozciągającym się w czasie, w ramach którego myśliwi wyczekują zmiany miejsca przez ptaki. Dlatego zgodnie ze studium możliwe jest, iż odsetek ptaków, na które można polować z brzegu, jest większy niż stwierdzony podczas wspomnianych obliczeń.

38 W odniesieniu w szczególności do gągoła można wprawdzie przyznać, że zakładając gniazda w okresie odstrzału wiosennego myśliwi wykonują działanie użyteczne dla reprodukcji tego gatunku, jednak nie jest prawdą, że takie działanie może być prowadzone jedynie pod warunkiem, że odstrzał tego ptaka będzie dozwolony wiosną.

39 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że rząd fiński nie wykazał, iż wiosenny odstrzał gągoła i czernicy spełnia warunek dotyczący braku innego zadowalającego rozwiązania, o którym mowa w art. 9 ust. 1 lit. c) dyrektywy.

40 Jeżeli chodzi o wiosenny odstrzał tracza nurogęsi, który ma znajdować swoje uzasadnienie zasadniczo w konieczności zapewnienia zakładania przez człowieka, w szczególności przez myśliwych, skrzynek lęgowych niezbędnych dla reprodukcji tego gatunku, wystarczy odesłać mutatis mutandis do pkt 38 i 39 niniejszego wyroku.

41 W odniesieniu do szlachara i uhli należy zaznaczyć, że rząd fiński ograniczył się — nie dostarczając dowodów na poparcie swoich twierdzeń — do wskazania, iż odstrzał tych gatunków nie jest możliwy jesienią, ponieważ o tej porze roku nie występują one w ilościach wystarczających na odstrzał na obszarach geograficznych, na których dozwolony jest odstrzał wiosenny. Ze studium wynika, że co najmniej przez pewną część okresu jesiennego te dwa gatunki przebywają na Wyspach Alandzkich, chociaż w ilościach znacznie mniejszych niż wiosną.

42 Należy zatem stwierdzić, że nie zostało wykazane, iż wiosenny odstrzał szlachara i uhli spełnia warunek dotyczący braku innego zadowalającego rozwiązania, o którym mowa w art. 9 ust. 1 lit. c) dyrektywy.

43 W końcu jeżeli chodzi o lodówkę — gatunek, który Komisja nieszczęśliwie zapomniała wymienić wyraźnie w żądaniach skargi, chociaż w skardze tej zarzuciła zaskarżonemu Państwu Członkowskiemu w szczególności zezwolenie na wiosenny odstrzał tego gatunku bez spełnienia warunku dotyczącego braku innego zadowalającego rozwiązania — nie zostało zaprzeczone, że nie można na nią polować jesienią na obszarach geograficznych, na których dozwolony jest odstrzał jesienny.

44 W tym względzie należy zaznaczyć, że zezwolenie na zastąpienie wiosennego odstrzału lodówki przez odstrzał jesienny czy też nawet wiosenny innych gatunków ptactwa wodnego występujących na wspomnianych obszarach, nie może być postrzegane jako inne zadowalające rozwiązanie w rozumieniu art. 9 ust. 1 lit. c) dyrektywy. Takie rozwiązanie mogłoby bowiem prowadzić do pozbawienia tego przepisu, przynajmniej częściowo, jego treści normatywnej, ponieważ pozwalałoby ono na zakazanie na pewnych obszarach odstrzału danych gatunków ptaków, nawet jeżeli odstrzał w małych ilościach hipotetycznie nie zagrażałby zachowaniu ich populacji na wystarczającym poziomie i tym samym odpowiadałby racjonalnemu wykorzystaniu tych gatunków (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Ligue pour la protection des oiseaux i in., pkt 17). Poza tym rozwiązanie to — z wyjątkiem założenia, że dla celów łowieckich wszystkie gatunki ptaków są ekwiwalentne — stanowiłoby w każdym razie źródło niepewności co do prawa, ponieważ nie byłoby wiadomo na jakiej podstawie można przyjąć, że odstrzał określonego gatunku można zastąpić odstrzałem innego gatunku.

45 W konsekwencji wiosenny odstrzał lodówki spełnia warunek dotyczący braku innego zadowalającego rozwiązania, o którym mowa w art. 9 ust. 1 lit. c) dyrektywy.

46 Wobec powyższego należy uwzględnić zarzut Komisji, że wiosenny odstrzał edredona, gągoła, szlachara, tracza nurogęsi, uhli i czernicy nie jest zgodny z warunkiem braku innego zadowalającego rozwiązania, o którym mowa w art. 9 ust. 1 lit. c) dyrektywy.

W przedmiocie małych ilości

Argumentacja stron

47 Komisja przypomina, że zgodnie ze stanowiskiem komitetu ORNIS przez „małe ilości" należy rozumieć ilości mniejsze niż 1% średniej rocznej śmiertelności danego gatunku, którego odstrzał jest zakazany, oraz ilości około 1% w odniesieniu do gatunków, których odstrzał jest dozwolony.

48 Jeżeli chodzi o odstrzał edredona, tracza nurogęsi, szlachara, uhli, gągoła i czernicy, Republika Finlandii nie przestrzegała warunku dotyczącego odstrzału „w małych ilościach" w rozumieniu art. 9 ust. 1 lit. c) dyrektywy. Warunek ten był natomiast przestrzegany w odniesieniu do lodówki.

49 Rząd fiński przyznał, że wspomniany warunek nie był przestrzegany w odniesieniu do edredona, tracza nurogęsi, szlachara i uhli.

50 Rząd ten zaznacza natomiast, że w okresie odstrzału wiosennego w roku 2001 odstrzelono 1461 gągołów i 2585 czernic. Porównując te liczby z roczną śmiertelnością tych gatunków uzyskuje się stosunek 0,8% dla gągoła i 1,2% dla czernicy. Oba gatunki spełniają zatem rozstrzygający warunek ustanowiony przez

komitet ORNIS, zgodnie z którym ilość odstrzelonych ptaków powinna odpowiadać około 1% rocznej śmiertelności ich gatunku. Poza tym dostrzegalne było zwiększenie stanu populacji tych gatunków.

Ocena Trybunału

51 Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 9 ust. 1 lit. c) dyrektywy można zezwolić na odstrzał jedynie wtedy, gdy dotyczy on określonych ptaków w małych ilościach (zob. ww. wyrok w sprawie Ligue pour la protection des oiseaux i in., pkt 15).

52 W niniejszym przypadku nie zostało zaprzeczone, że warunek na podstawie którego odstrzał może dotyczyć jedynie niewielkich ilości, nie był przestrzegany w odniesieniu do edredona, tracza nurogęsi, szlachara i uhli. Pozostaje zatem zbadać, czy warunek ten został spełniony w odniesieniu do gągoła i czernicy.

53 W tym względzie dokument Komisji zatytułowany „Drugie sprawozdanie na temat wykonania dyrektywy 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikiego ptactwa" [COM(93) 572 wersja ostateczna] z dnia 24 listopada 1993 r. wskazuje, że zgodnie z opracowaniami komitetu ORNIS, za małą ilość należy uznać każde pozyskanie

poniżej 1% całkowitej rocznej śmiertelności danej populacji (wartość średnia) dla gatunków, na które nie można polować, oraz wielkości rzędu 1% dla gatunków, które mogą być przedmiotem polowań, przy czym określenie „dana populacja" w odniesieniu do gatunków wędrownych oznacza populację w regionach, z których pochodzą główne grupy przelatujące przez region, w którym obowiązuje odstępstwo w czasie jego stosowania.

54 I chociaż kryterium małej ilości opracowane przez komitet ORNIS nie jest prawnie wiążące dla Państw Członkowskich, to z racji poważania, jakim cieszą się w nauce opinie komitetu oraz w braku jakiegokolwiek naukowego dowodu, który by to kryterium podważał, Trybunał może odwołać się doń w niniejszej sprawie jako do punktu odniesienia przy ocenie, czy odstępstwo przyznane przez pozwane Państwo Członkowskie na podstawie art. 9 ust. 1 lit. c) dyrektywy wypełnia warunek chwytania ptactwa w małych ilościach (zob. w szczególności wyrok z dnia 9 grudnia 2004 r. C-79/03 Komisja przeciwko Hiszpanii, Zb.Orz. str. I-11619, pkt 41).

55 Bezsporne jest, że wiosną 2001 r. na Wyspach Alandzkich schwytano 1461 gągołów i 2585 czernic. Ponadto z akt sprawy wynika, że zdaniem komitetu ORNIS wiosenny odstrzał 1758 gągołów i 2208 czernic odpowiada 1% całkowitej rocznej śmiertelności danych populacji i spełnia tym samym warunek, zgodnie z którym odstrzał może odbywać się w małych ilościach, tak jak zostały one określone przez ten komitet.

56 Okazuje się zatem, że w chwili upływu terminu wyznaczonego w uzupełniającej uzasadnionej opinii ilość gągołów pozyskanych na Wyspach Alandzkich sytuowała się poniżej ustalonego przez komitet ORNIS progu małych ilości.

57 Jeżeli chodzi o czernicę, ilość schwytanych osobników leżała poniżej 1,2% całkowitej rocznej śmiertelności danej populacji. Uwzględniając fakt, że z jednej strony zdaniem komitetu ORNIS za „małą ilość" należy uznać każde pozyskanie w wysokości 1% całkowitej rocznej śmiertelności danej populacji gatunków, na które można polować, takich jak czernica, i że z drugiej strony nie zostało zaprzeczone, iż populacja tego gatunku zwiększała się, należy uznać, że ilość czernic pozyskanych na Wyspach Alandzkich nie przekraczała progu małych ilości ustalonego przez ten komitet.

58 Wobec tego wiosenny odstrzał gągoła i czernicy w chwili upływu terminu wyznaczonego w uzupełniającej uzasadnionej opinii spełniał warunek, zgodnie z którym odstrzał może dotyczyć jedynie małych ilości.

59 Z powyższego wynika, że należy uwzględnić zarzut Komisji dotyczący tego, że wiosenny odstrzał edredona, tracza nurogęsi, szlachara i uhli nie jest zgodny z warunkiem dotyczącym chwytania ptaków w małych ilościach, o którym mowa w art. 9 ust. 1 lit. c) dyrektywy.

60 W konsekwencji należy stwierdzić, że Republika Finlandii uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążą na mocy art. 9 ust. 1 lit. c) dyrektywy, ponieważ nie wykazała, że w ramach wiosennego odstrzału ptactwa wodnego w Finlandii kontynentalnej i w prowincji Åland:

— przewidziany w tym przepisie warunek wprowadzenia odstępstwa dotyczący braku innego zadowalającego rozwiązania niż odstrzał wiosenny został spełniony w odniesieniu do edredona, gągoła, szlachara, tracza nurogęsi, uhli i czernicy oraz że

— przewidziany w tym przepisie warunek wprowadzenia odstępstwa polegający na tym, że odstrzał ptaków może odbywać się jedynie w małych ilościach, został spełniony w odniesieniu do edredona, tracza nurogęsi, szlachara i uhli.

61 W pozostałym zakresie skarga zostaje oddalona.

W przedmiocie kosztów

62 Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie Republiki Finlandii kosztami postępowania, a Republika Finlandii przegrała sprawę, należy obciążyć ją kosztami postępowania.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

1) **Republika Finlandii uchybiła zobowiązaniom, które ciążą na niej na mocy art. 9 ust. 1 lit. c) dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r.**

w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, zmienionej aktem dotyczącym warunków przystąpienia Republiki Austrii, Republiki Finlandii i Królestwa Szwecji oraz dostosowania traktatów ustanawiających Unię Europejską, ponieważ nie wykazała, że w ramach wiosennego odstrzału ptactwa wodnego w Finlandii kontynentalnej i w prowincji Åland:

— **przewidziany w tym przepisie warunek wprowadzenia odstępstwa dotyczący braku innego zadowalającego rozwiązania niż odstrzał wiosenny został spełniony w odniesieniu do edredona, gągoła, szlachara, tracza nurogęsi, uhli i czernicy oraz że**

— **przewidziany w tym przepisie warunek wprowadzenia odstępstwa polegający na tym, że odstrzał ptaków może odbywać się jedynie w małych ilościach, został spełniony w odniesieniu do edredona, tracza nurogęsi, szlachara i uhli.**

2) **W pozostałym zakresie skarga zostaje oddalona.**

3) **Republika Finlandii zostaje obciążona kosztami postępowania.**

Podpisy